

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz.

A középiskola első osztálya.

A középiskola egyetlen osztályának el-
végzése sem okoz a tanulónak annyi gon-
dot, mint épen az első osztály.

A gimnázium, illetve a középiskola
ezen osztálya az, amely a tanulót a leg-
nagyobb teherrel nyomja s ennek befeje-
zése tartja a szülőket is a legnagyobb vá-
rakozásban. Azzal a hön óhajtott remény-
séggel adják a szülők serdülő gyermekeiket
ez osztályba, vajha a neveltetésére és ta-
nitására fordított anyagi áldozatoknak, lelki
aggódások sokaságának, meglenne a várt
és kívánt sikere.

Nem végzek azt hiszem felesleges
munkát, ha most az új tanév küszöbén,
mikor oly sokan készülnek gyermekeiket a
középiskolába adni, az elemi népiskola
megfelelő osztálya és a középiskola első
osztálya közötti összeköttetésre vonatkozó-
lag elmondem szerény nézetemet.

Köztudomású dolog, hogy amely ta-
nuló az elemi népiskola négy alsó osztá-
lyát legalább elégséges (4) eredménnyel
elvégezte, azt a középiskola első osztályába
már felveszik. De természetesen sokkal
szivesebben veszik fel azt, ki az ötödik s
esetleg még a 6-ik osztályt is elvégezte,
mert ezeknek van igazán megfelelő elő-
képességök. S ha már most fontolóra vesz-
szük e körülményt, minden utógondolat
nélkül bátran kimondhatjuk, hogy a nép-
iskola negyedik osztályából az első gim-

náziumba való fölvétel helyességéhez bizony
sok kétség fér. Mert az a 6 éves tanulni
kezdő gyermek, a mostani rendszer mellett
már 10 éves korában első gimnázialis
osztályu tanuló, 18 éves korában pedig
már érett ember, azaz, hogy ember lenne,
ha nem épen ilyenkor volna a legnagyobb
szüksége még, mint felseződött, de még ki
nem forrott ifjunak, a helyes neveléssel pá-
rosult vezetésre.

Mig egyfelől tehát a középiskolába
való felvétel a kora ifjkorban történik,
másfelől a tanuló előképzettsége is sok te-
kintetben hiányos, mert az elemi népiskolák-
nak, nem mint egykor a pro gimnáziumok-
nak (előkészítő osztályoknak) a középiskolák
számára való előkészítés, hanem a nép ál-
talanos nevelése és oktatása a célja s így
semmi esetre sem ölelhet fel akkora tan-
anyagkört oly közvetlen célzattal, mely a
középiskolába való felvétel céljára teljesen
kielégítő lenne. Így a népiskola négy osztá-
lyát végzett tanulót nem is lehet oly
nyugodtan felvenni az első gimnáziumba,
mint annak idején az előkészítő iskola ne-
gyedik elemi osztályát elvégzett tanulót.
Hanem igenis a népiskola ötödik s még
inkább a hatodik osztályát elvégzett nö-
vendéket, mert e két utóbbi osztályban,
— melyeknek tananyaga nagyrésztben meg-
egyezik a középiskolák mellett régebben
fennállott előkészítő osztályok tananyagával,
— mig egyfelől igen sokat bővül a gyermek
ismeretköre a reális tantárgyak, továbbá a
történelem, alkotmánytan felvételével, más-
felől a többi tantárgyak részletesebb tanu-

lásával, a négy alsó osztályban szerzett ismeretei határozottan megszilárdulnak, vagyis teljesen a sajátjává lesznek.

Az ötödik osztályban kezd tulajdon-
képen a tanuló önállóan gondolkodni és a
tanítottak alapján a saját erején is tanulni,
mert addig lépésről-lépésre ugyszólva kézen
fogva vezette tanítója, s minden előirt ismeretre megtanította. Bizonyos mértékű ön-
álló munkásság pedig, az első gimnázium-
nak illetve a középiskola első osztályának,
elengedhetetlen feltétele.

A legtöbb gyermek azonban a nép-
iskola négy osztályának elvégzése után, te-
hát 10 éves korában, nemcsak hogy még
igen szűk látkörű, de testileg is oly gyenge
és fejletlen, hogy már csak ezért is a nép-
iskola ötödik osztályában kellene hagyni,
hogy kevesebb szellemi megterhelés mellett
mindenesetre jobban fejlődne testileg és
szellemileg egyaránt, mint az előtte új
irányzatú, más tanítási modoru és több
anyagot felölelő középiskolai első osztályban.

Mint az elemi népiskola negyedik és
ötödik osztályának több év óta tanítója,
szerzett tapasztalataim és meggyőződésem
alján, minden szülőnek a legjobb in-
dulattal, nyugodt lelkiismerettel ajánlom,
hogy tovább tanulni akaró gyermekét csak
kivételes esetekben a negyedik, de máskülönben
mindig az ötödik osztály elvégzése után adja a
középiskola első osztályába.

Az ötödik osztály elvégzése után sok-
kal kisebb zökkenéssel, nehézség nélkül,
ugyszólva észrevétlenül jut a tanuló a kö-

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

Csehély Adolf sirjánál.

— A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárcája. —
(Nosz Gusztáv tanár beszéde.)

Az élet géniusza lefelé fordítja fáklyáját, je-
léül annak, hogy egy fáradt halandó ismét be-
fejezte földi pályafutását, de sajnos, hogy ezen
fáradt halandó te vagy feledhetetlen jó Adolf ba-
rátom!

Még csak néhány napja, hogy a halál sejt-
telmeitől gyötörve, a halál gondolatával kibékülve,
engem kértél fel arra, hogy ha majdan fáradt
szemeid örökre becsukódnak, sirodnál én tartsam
a bucsuztatót és én bár fájó és szorongó szívvel,
kénytelen voltam neked azt megígérni.

Te, ki a jóság maga voltál, miért lettél oly
kegyetlen, hogy ily szomorú feladatot róttál reám.
Te, aki mindig oly türelmes valál, miért siettet-
ted most annyira az alkalmat, hogy ígéretemet
beváltva, neked ezen utolsó baráti szolgálatot
megtegyem?

A legmélyebb megilletődéssel, egész ben-
somben megrendülve állok tehát koporsódnál és
rövid pillanatra föltartóztatlak utolsó utadon. Hadd
tolmácsoljam mindnyájunk fájdalmát. Hadd mond-

jak utolsó Isten hozzádot zokogó özvegyed, árva
gyermekeid, lesujtott rokonaid nevében, akik ben-
ned oltalmazójukat, támaszukat, atyjukat, minde-
nüket vesztették; akiket te szived egész melegé-
vel, léted összes gyökérszálaival a legfőbbban
csüngtél és akiktől most örökre elszakadtál.

Bucsuztatlak ezen város előkelősége nevé-
ben, mely eljött, hogy elismerését fejezze ki
annak szellemi életében, kulturális törekvéseiben
kifejtett, nem zajos bár, de annál intenzivebb
közhasznú tevékenységédért.

Bucsut mondok intézetünk nevében, amely-
nek te egyik disze valál és amelynek híré, szín-
vonalát emelked nemes törekvéseid elévülhetetlen
érdemeivel és áldásos munkásságod gazdag sike-
reivel. Eljöttünk mi, a te volt tanártársaid, akik-
kel szemben te mindig a legigazibb kollegiális
érzetét tápláltad. Mi meg mindenben bámultuk
tudásod rendkívüliségét, ismereteid sokféleségét
és esztétikai izlésed finomságát; feltétlenül meg-
hódolunk puritán jellemed, fáradhatatlan munka-
erőd, szeplőtlen erkölcsi egyéniséged, fenkölt gon-
dolkodásod és kristálytisza világnézeted előtt;
szerettük lelked költői felfogását és emberbaráti
elveidet; tiszteltük lényed erkölcsi egyensúlyát és
azt a nemes egyszerűséget, mely megvetette a
tömeg olesó tapsait és a népszerűség tömjén-

füstjét, hanem magába zárta egyéni értékét, mint
a kagyló a gyöngyöt.

Sajnos, nem jöhett el, nem hozhatta ko-
szoruit, nem áztathatta azokat könnyeivel, hanem
csak utólag fog záródokolni sirodhoz a tanuló-
ifjuság, amelyet te annyira szerettél, amelynek
érdekeit hivatásoddal összeforrasztottad és amely
téged is önzetlenül szeretett és amely most azzal
a fájó érzéssel fog visszatérni az alma mater
csarnokaiba: szeretett Csehély Adolf tanárunk
nincs többé...

A sorsnak kegyetlenségét látom abban, hogy
a te szived, mely oly erős volt hitében, Isten-
félelmében, mely oly erősen szerette közös anyán-
kat: a magyar hazát, a magyar földet, mely oly
lángolóan rajongott a szép, nemes és jó eszméi-
nek kultuszaiért, mely oly erősen gyűlölt mindent,
a mi szennyes és aljas, hogy ezen erős szív oly
gyenge volt testi szervezetében és hogy ép ezen
szív oltotta ki életed lángját. A sors kegyetlen-
sége nyilvánul abban, hogy a te szived, mely
mindenkinek csak jót akart, mely a közügy ja-
váért minden dobbanásában oly lelkesen hevült
és amelyből minden rossz indulat, minden sértő
szándék oly távol állott, hogy ezen nemes szív
éppen csak neked, csak saját magadnak okozta a
legnagyobb fájdalmat.

zépiskola első osztályának ismeretkörébe. Ne a sietés, de a feltétlen elegendő előképzettség legyen a főelvünk.

S most, hogy az iskolák kapui ma-holnap újlag megnyílnak, kétszer is meg kell minden szülő fontolja gyermeke jövőjét, nehogy esetleg gyenge és hiányos előképzettséggel a gimnáziumba adja, s így az első év sikertelen átkinlódásával, egy tisztességes összeg ok nélkül való kiadása mellett, a fiúnak örökre kedve vétessék a tanulástól.

Semmi munkánál nem jó a sietés, de az értelmi fejlődés épen nem tűr egy lépés ugrást sem.

Kifejeztem véleményemet, — melyet egyes szülőknek tájékoztató kérdezősködésekre többször volt alkalmam szóval elmondani, itt e helyen nyilvánosan is, azzal a biztos tudattal, hogy tanítótársaim, s a középiskolai tanárok is velem e tekintetben egyetértenek, s így egy véleménynyel, ugyanazon nézettel sikerül a szülőket teljes mértékben meggyőzni és megnyugtatni, hogy a középiskola első osztályára, annak a tanulónak van valóban elegendő előképzettsége, ki az elemi népiskolának öt osztályát legalább jó (3) eredménynyel elvégezte.

Gyerkos Mihály.

Inségtől mentő munkálatok.

I.

Irta: **Borszéký Soma** nyug. min. o. tanácsos.

Inséges idők bekövetkeztét jóslgatják csillagászaink, de nemcsak a székelysége, hanem egész Magyarországra nézve is. Ha ez így van s már most meggondoljuk, hogy a midőn csupán a székelység végpusztulásának megakadályozásáról volt szó, akkor senki és semmit sem akart áldozni a fajfentartó székelység itthonartására és megmentésére; mennyivel kevesebb reményünk lehet most, a már ismert *mentő eszközök* megvalósítására, midőn a mindenfelől megjósolt inséges állapotok az egész országot a veszedelem bekövetkeztével fenyegetik.

Az *És mégis mozog a föld* elvéből kiindulva, nehogy a bekövetkező viharok azt a földet is elfújják lábunk alól, mely még miénk, nehéz küzdelmeink között is meg kell gondolnunk, hogy: *semmittevéssel* állapotainkat javítani nem lehet. Azt mondja a költő: *csak az halad*, a ki megindul. Induljon meg tehát az egész székely-

De most már tul vagy minden földi gyötrelmen, neked most már nem fáj semmi; most csak a mi lelkünk hurjai rezdülnek meg fájdalmasan a te veszedelmed érzetének kinos érintésétől.

Lelked előtt, mely szomjuhozta a világosságot, ime megnyíltak az örök világosságkapui; elméd, mely mindenkor fürkészte az emberi élet jelenségeinek titkait, az emberi lét megfejthetetlen problémáit: ime már nem töpreng többé e rejtélyeken; előtte már nincs probléma, hanem csak megoldás.

A tudományban mindenkor csak az igazság tanait hirdetted, az igazság rendithetetlen bajnoka valál; most szemben állasz az örök igazsággal, amelyben nincs csalódás, nincs fogyatékoság. Feltétlenül meghódítottál minden előtt, a mi törvény és törvényszerűség és ime most engedelmeskedtél a legszigorubb törvénynek, a mulandóság ércetörvényének.

Az életben, a természetben, a költészetben, a művészetben kerested és szeretted a harmóniát és gyűlölted mindazt, ami visszatetszést szül és ime most megtaláltad a legnagyobb harmóniát, melyet semmiféle disszonancia nem zavar többé. Belső aeoelháróját nem bántja többé a világ sivar zaja, az emberi gyűlölködés sértő hangja.

ség! Vegyük számba, hogy a székely észszel eddig kigondolt *mentőeszközöket* mennyiben tudtuk megvalósítani, s ha nem valósultak, miért maradt el megvalósulásuk, és miként lehetne most az inséges idők bekövetkeztének esetében is, a *köz-munkák közvetítése révén*, a székelység sorsának javulását kieszközölni?

Észleleteink eredményéhez képest: *első teendőnek* tartom annak megállapítását, hogy a százados mulasztásokkal szemben, miként kell magunkat, *mint nemzetnek* berendezni, hogy a jelen korban szükségessé vált *erőgyűjtés küzdelmei* eredménytelenek ne legyenek.

Az 1902-ik év augusztus havában Csiktusnádon megtartott I-ső Székely kongresszus, jövőben is, időnkint szükséges összehívására: *egy végrehajtó-bizottságot* küldött ki, melynek elnöke *Bedő Albert ur* Budapesten, aki egyuttal a Székely-Egylet elnöke is.

Ezen *Végrehajtó-bizottság* nagyfeladatok teljesítésére van hivatva; ámde a II-ik Székelykongresszust nem Csiktusnádra, nem Marosvásárhelyre, nem Sepsiszentgyörgyre, hanem Székelyudvarhelyre kell összehívni; ennél fogva: ezen *nemzetgyűléseknek* Székelyudvarhelyt *leendő megtartását* más, mint Székelyudvarhely város közönsége nem sürgetheti. Mert már az I-ső Székelykongresszusnak Székelyudvarhelyt leendő megtartását is sokan ohajtották, de Ugron János, kongresszusi tag indítványában foglalt *ezen eszme* azért lett leszavazva, hogy indítványozó nyomatékosabb ellenvetésre *nem számítottán*: *czáfolatlanul* hagyta az ellenvélemény azon három állítását, mintha:

a) Székelyudvarhely nem esnék a másik három székely vármegye közepén, s nem volna természetes központnak tekinthető;

b) mintha Udvarhely nem rendelkezne olyan nagy termékkel, melyekben a kongresszus megtartható volna;

c) mintha a tömegesen megjelent tagok nagy száma miatt, azokat Udvarhelyen nem is lehetett volna elszállásolni.

Holott ezen állítások mindenikével ellenkezőleg ismert statisztikai adatok igazolják, hogy Székelyudvarhely — körülbelül: — egyforma távolságba esik a másik három vármegye fővárosaitól, és csak vasutak nem léte miatt vannak a székelyek kényszerítve, kerülő utakon, három-négy vármegyét összejárni, hogy a szomszéd megyébe eljuthassanak. S ha nincs is a négy Székely vármegyének Székelyudvarhelyt *egy közös telke*, de

Oda lenn örök összhang, örök béke, örök álmom.
Oda lenn már nem fáj semmi.

Te most boldog vagy! . . .
Most teljesen boldog vagy! Hiszen büszkén tekinthetsz vissza egy nemesen eltöltött életpályára. Mindenkor szent volt előtted a haza. Szülőfölded égbényuló bércei megtanítottak téged égő honszerelmeire, mely nemcsak csengő, de üres szavakban, hanem a közjóra irányított tetteiben nyilvánult.

Mint keresztényt jellemzett Téged a mély meggyőződés és bensőségen alapuló törhetetlen hit és vallásosság. A mindenható Isten neve soha profán módon nem hangzott el ajkadon.

Mint tanár, mintaképe voltál a megalkuvást nem ismerő kötelességtudásnak és erkölcsi felelősségérzetnek, a legnemesebb ambícióval párosult ügybuzgóságnak és a pedanteriával határos pontosságának és lelkiismeretességnek. Mint ember, a legidősebb humánizmus ígéit nemcsak hirdetted, hanem gyakoroltad is azokat, ott, ahol csak lehetett. Mint barát, rokon, férj, apa gyöngéd, szeretetteljes, áldozatkész, jóságos valál.

Elmulál kedves Adolf barátom, de nem haltál meg, mert nem hal meg az, aki generációkra szórja lelke kifogyhatatlan kincseit. Nem hal meg az, aki mély nyomokat hagy maga után. Vagyont

ilyen *köztelek* a többi megyék fővárosaiban sem létezik; s az is bizonyos, hogy a *tusnádi kongresszuson* megjelent tagok mindenike: *Székelyudvarhelyt* is kapott volna lakást.

Székelyudvarhely városának tehát első kötelessége: az *érdeklőt Székely-Egylet* vidéki választmányának tagjait s más *érdeklőt ügybarátokat* maga körébe csoportosítani. Egy, e célból összehívandó gyűlésben való részvételre őket megnyerve, Ugron János, országgyűlési képviselő urat, a Székelykongresszus tagját, kellő támogatásban részesítve, felkérni arra, hogy mutassa be Székelyudvarhely város részéről: a székelykongresszus előkészítő bizottságához intézendő előterjesztésnek olyan értelmű tervezetét, melynek alapján tárgyalható legyen, hogy a *székelykongresszusnak* Székelyudvarhelyen való megtartására, Székelyudvarhely város területén megszerzendő *köztelek* egy olyan nagyobb szabású ház épüljön fel, mely a budapesti unitárius egyház épületéhez hasonló módon: részben bérháznak lévén berendezhető; az időnkinti lakberek fedezék az 50 évi amortizáció mellett felveendő kölcsönnek évenként fizetendő kamatait; mi által Székelyudvarhely nemcsak, mint a *székelyvasutak egyik gócpontja*, hanem, mint a „Rabonbánk“ fészke, a *négy székely vármegye központjává* volna felavatható. A hol a székely vármegyék mindenike, a *kongresszus tanácskozási tárgyaira nézve érdekelve* lévén, állandó irodát kellene-hogy fentartson.

Ezen mentő-eszköz jogosultságát senki sem tagadhatja el, miért is Székelyudvarhely városának *közgyűlése*, a fentebbi tanácskozások eredményeképpen, *határozatilag* kikellene, hogy mondja: „*egy állandó bizottság kiküldését*“, mely a székelykongresszus előkészítő bizottságával érintkezésbe lépve, kérelmezze a *II-ik székelykongresszusnak* Székelyudvarhelyt leendő megtartását. Jövőre nézve pedig azon általános ohajtásnak a székelykongresszus elé terjesztését, hogy a székelykongresszus ezen ügyre nézve a vezető szerepet elvállalván, *eszközölje* ki a megfelelő ház *felépítését* Székelyudvarhelyt, hol aztán a *székelykongresszusok* időnkint megtarthatók legyenek.

Ezen *mentő-eszköz* megvalósításával a *székelykongresszus* igen sok székely családnak adhatna munkát és kenyeret a kezébe.

Tankönyvek és iskolai felszerelések az összes felsőbb és elemi iskolák részére pontos és lelkiismeretes kiszolgálás mellett kaphatók **Betegh Pál** könyv-, papír-, író- és

nem gyűjtöttél, hisz tanár-embernek erre nincs módja, de gazdag szellemi tőkéd kamatait gyümölcsöztetted a vezetésedre bizott ifjúság életelveinek irányításában.

Nyugodtan pihenhetsz sirodban, boldogan szöheted tovább szép álmáidat. Nem haltál meg, mert emléked élni fog az intézet annaleseiben, élni fog tanártársaid szeretetében és a növendékek hálaérzetében. Az a szeretet, mely neked szövetségül szolgált egész pályafutásodon, továbbá is ragyogni fog el nem halványuló fényben, iskoláink életében és a mi törekvéseinkben.

Ti kis madarak, akik itt a közelben énekeltek, daloltatok Csehély barátomnak a legszebb éneket, mert költői lelke szerette a madárdalt. Ti virágok, a melyek itt illatoztok, hozzátok feleje a legszebb illatárt, hisz poétikus kedélye felmelyedik a természet ölen és te sir, add meg neki a megérdemelt örök nyugodalmat, hisz alig zársz magadba nemesebb hamvakat!

És most Isten veled te derék hazafi, hitbuzgó keresztény, kiváló tanár, igazi ember, jó barát, gondos apa, gyöngéd férj! A könny, mely szemembe tölul, megszenteli a fájdalmat, mely keblemet dulja. Isten veled Adolf barátom! Legyen neked a föld könnyü!

Nosz Gusztáv.

rajzszerkereskedésében — Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt. Tankönyvek bekötése legolcsóbb árak mellett gyors és pontos kivitelben *ugyanitt* történik.

Tan- és nevelésügy.

A ref. kollégiumban a beiratások szeptember 1., 2. és 3-ik napjain délelőtt 9—12 óráig és d. u. 2—3-ig eszközölhetők. A pótló-, javító- és felvételi vizsgálatok a beirató napokon délután 3—6-ig tartanak meg. A városi (helybeli) szülők kéretnek, hogy fiaikat szeptember első napján szíveskedjenek beírni, nehogy 2-ikán és 3-ikán a vidéki tanulók tömeges jelentkezése miatt késedelmet szenvedjenek. Az új iskolai esztendő ünnepélyes megnyitása szeptember 4-ikén (vasárnap) délelőtt 10 órakor lesz az intézet dísztermében. A tanítás szeptember 5-ikén (hétfőn) reggel megkezdődik. Az igazgatóság.

Értesítés. A székelyudvarhelyi községi elemi fiú-népiskolába a 1904—905. tanévre felvétetnek mindazon növendékek, kik f. évi szeptember hó 1-ig 6 ik életévüket már betöltötték, de a 12 évet még nem haladták meg. Beiratások folyó évi szeptember hó 1., 2. és 3. napjain d. e. 8—12-ig és d. u. 2—5-ig a községi iskola tanácskozó termében (az óvoda épülete emeleti részének jobb szárnyán) fognak eszközölni; a javító-vizsgálatok 4-én d. e. 9 órakor a IV—V. oszt. tantermében tartatnak meg; a tanév pedig 5-én d. e. 8 órakor nyílik meg. Beiratások alkalmával a már iskolába járt tanulók kötelesek magukkal hozni az előbbi iskolai évben nyert bizonyítványukat, új tanulók pedig az életkorukat tanúsító és az anyakönyvvezető által 4 fillér ellenében kiállítandó anyakönyvi igazolványt. A jövő tanévben az I. osztályt tanítani fogja Lőrinczy Béla, a II. osztályt Blájer Balázs, a III. osztályt Kertész Albert, a IV. és V. osztályt pedig Gyerkes Mihály osztály tanító. A községi iskola növendékeinek oktatása ingyenes lévén, a tanulók semmiféle díjat nem kötelesek fizetni. A szegény tanulók ingyen tankönyveket is kapnak, a tehetősebb szülők pedig a tankönyvek jegyzékét beiratáskor az igazgatóságnál megkapják. Székelyudvarhely, 1904. aug. 24. Gyerkes Mihály, h. igazgató.

Értesítés. A székelyudvarhelyi evang. reform. leányiskolába a beiratások szept. 1-én kezdődnek és 4-én estig tartanak. Tandíj annyi, mint eddig volt. Beiratási díj minden gyermek után egy korona, mely a beiratáskor fizetendő. Tandíjmentesség iránti kérések az igazgató-tanítónőhöz nyújtandók be, ugyancsak 4-én estig. Több irányú kérdésködékre azt is tudatjuk, hogy az V. és VI. osztály is fenn fog tartatni. Az iskolai év megnyitása szept. 5-én d. e. 8 órakor lesz a piactéri nagytemplomban tartandó ünnepélyes istentisztelettel kapcsolatosan. Székelyudvarhely, 1904. aug. 27. Az igazgatóság.

Szülők és gyámok szives figyelmébe. Minden egyes tanítésznel az összes tankönyvek jegyzéke a beiratáskor ingyen megkapható az intézet igazgatóságtól. Ne mulasszák el tehát a tankönyvjegyzéket kérni, amelyből mindenki biztos felvilágosítást nyer a használandó könyvekről.

Különfélék.

— Személyi hírek. Jung-Cseke Lajos apát-plebános f. hó 25-ödikén Borszékéről, ahol több hetet töltött megrongált egészségének helyreállítására, városunkba visszaérkezett. Az apát teljesen visszanyerte egészségét. — Borszék Soma nyug. miniszteri oszt. tanácsos tegnap városunkban időzött s még a délutáni vonattal tovább utazott. A kiváló tevékenységű, valódi székely hazafi most iszközérdekű dolgokban fáradozik; a székely vasutakról irt nagyérdékű művét rendezti sajtó alá, amely rövid idő alatt lapunk kiadóhivatalának könyvnyomdájában fog megjelenni. — Kishalmágyi Hollak Arthur, vármegyénk főispánja tegnap reggel néhány napi távollét után hazaérkezett. — Dr. Damokos Andor alispán pedig ugyancsak tegnap d. u. Szathmárvármegyébe utazott, a honnan jövő hétfőre érkezik vissza.

— Inségtől mentő munkálatok cím alatt Borszék Soma nyug. miniszteri osztálytanácsos tollából egy minket, Székelyudvarhely város és Udvarhelyvármegyét igen közelről érdeklő cikksorozatot kezdtünk meg a „Székely-Udvarhely” mai számában. Midőn ezt az irányadó kö-

rök szives figyelmébe ajánljuk, már előre jelezzük, hogy a cikkelyek megjelenése után, magunk részéről is hozzászólunk a fontos kérdéshez.

— Székelykereszturi unitárius gimnázium. Egy pár nap választ el az iskola ujesztendőjétől. Az 1904—5. iskolai év a jövő csütörtökön — szeptember hó 1-én megkezdődik. Ez a nap tanulóra, szülőre és a tanítézet vezetőre egyformán nevezetes nap, sőt a legnagyobb bizonyossággal állíthatjuk, hogy öröm nap is. Az édes reménység, a tanuló és szülő szívét magasztos, nem minden nap érzett öröme indítja. A tanítézetek tanári testületei, mintha gyermekeiket nyernék volna vissza s minden hivatásától áthatott tanár lelkét áthatja a nagy — a szent kötelesség érzete: nevelő atya vagyok, akire az édest, a kedvest, a család szemefényét, jövőjét bízzák. Nem esodálkozhatunk, hogyha örömtől, a léleknek boldogságától ragyognak a szemek az iskolai év megnyitó ünnepélye alkalmából és oly megragadó ihlettséggel nyílnak az ajkak „Te benned bízunk eleitől fogva!” „Dicsőséges Ur Isten!” Ezen az általános, az iskolához tartozó mindeu egyessel közös öröm okok mellett, minden iskolai év kezdetével, egyes iskolának van különös oka az örvendezésre, az ünneplésre. A székelykereszturi unitárius gimnáziumnak régtől fogva nem volt ily kiváltságos öröm új éve! Sőt a reményt nem egyszer borítá aggodalom sötét fellege! Most reá is öröm, nagy öröm napja virrad az 1904—5. isk. év első napjára! Gondol, féltő szeretettel, áldozattal és kitartó munkával ápolgatott, fel nem adott és el venni nem engedett reménye vált valóra. Kiskorúságából egy lépést tett nagykorúsága felé! Kétséges, a hanyatlást jelző megállapodása, az állami középiskolai tervbe be nem illeszthető helyzete szünt meg. Unitárius szívnek mindenütt és emellett Udvarhelyvármegye s nevezetesen Székelykeresztur lakosságának öröme kell, hogy legyen az, hogy a székelykereszturi unitárius gimnázium a 6-ik gimnázialis osztály beállításával, a jövőnek megfelelőleg, egy lépéssel tovább haladott célja, rendeltetése felé! Ezért lesz a jelen 1904—5. isk. év megnyitási ünnepélye a szokottnál lélekemelőbb, örömmel tejesebb! Szép, értékeiben, kezességében kiszámíthatatlan újévi ajándék. Legyen érette áldott az emberiség Gondviselője. Ebből az öröme indító, rég várt alkalomból, úgy halljuk, hogy az igazgatóság általánosabb szándékozik tenni az iskolai évet megnyitó ünnepélyt! Akit bármely okból öröme indít, a megnyitási napján — szept. 4-én — ragadjuk meg az alkalmat, hogy együtt örvendhessünk. — Erre vonatkozólag még a következő meghívást vettük: „A székelykereszturi unitárius gimnázium igazgatósága az 1904—905. isk. évet a VI. gimn. osztály beállításának alkalmából a templomban szeptember hó 4-én (vasárnap) délelőtt a rendes isteni tisztelettel kapcsolatban, ünnepélyesen megnyitja. Ez ünnepélyre cimedet tisztelettel meghívja Székelykeresztur, 1904. aug. 25. az Igazgatóság. Ünnepély után társasbéd.

— Gazdakörök vármegyénkben. Mintha csak a szüktermésű esztendő, az egymásra utaltság érzete hívna tömörülésre népünket, úgy alakulnak vármegyészerte a falusi Gazda-körök. S van is oka kiszagdáinknak a tömörülésre, nemcsak ilyen viszonyai miatt, hanem azért is, hogy okuljanak, tanulják meg értékelni azt a drága földet, melynek minden kis rögét apáink vére öntözte. A papok, tanítók és jegyzők lelkes táborai sikra szálltak ezen Gazdakörök alakításában. Dornér Béla székely kirendeltségi megbízott ügybuzgó munkatársaivá lettek mindenütt. Ilyen hatóságos segítséggel, ilyen fáradságot nem ismerő vezetővel, valóban boldogulni kell székely kiszagdáinknak! . . . Igen ám, de nem elég a Gazdakör megalakítása egymagában arra, hogy rögtön boldognak érezzük magunkat s ezt az „édes semmit tevés” kövesse. Nem bizony. Székely testvéries egyetértéssel, irigység, visszavonás nélkül vegyen részt minden kiszagda az ötlet közvetlenül érdeklő Gazdakör ügyeiben. Mert valamely dolog csak úgy lehet üdvös, áldásos, ha egy vezető, mint az egyes tagok többet tesznek elvállalt kötelességüknél. Jegyezzék meg jól, hogy a pusztá kötelesség teljesítése még nem érdem s az tiszteletet és elismerést igen, de hálát, köszönetet nem érdemel. Ha valahol szükség az együttes, állandó kitartás, úgy az a Gazdakör munkálkodásánál kell. Különböző közelebről Tordátfalván 63 taggal, Enlakán 80 taggal, Marossy Mózes ottani körjegyző ügybuzgósága, Barabás István unitárius pap, Péter József tanító és Végh Gyula birtokos lelkes támogatása mellett; Muzsna községben 60 taggal, Miklós Sándor göz-

malomtulajdonos korelnöksége; Ujszékely községben 40 taggal Szász Elek igazg. tanító elnökelete és Máréfalván szintén számos taggal György Lázár plebános elnöksége alatt szervezték és alakították meg a Gazdakört. Csak előre! A székely népben minden jó iránt meg van a fogékonyság, csak vezetni, irányítani kell. Erre pedig a községekben a papok, tanítók és jegyzők vannak hívva, ahol e három vezető faktor egyetért, együtt működik: ott feltétlenül meg lesz a kívánt eredmény!

— Szeptember első hetében a szövetekezetek nemzetközi szövetsége tartja meg Budapesten idei nagygyűlését. Angolok, franciák, németek, dánok, tengerentuliai, a keleti országok kiküldöttei jönnek össze a magyar fővárosban ez alkalommal a szövetekezeti eszme nemzetközi vonatkozású, aktuális napi kérdéseinek a megvitatására. A társaság — ez előre konstatalható — nagyon vegyes lesz. A társadalom csaknem minden rétegéből található a jelentkeztettek között; kiváló államférfiak, neves politikusok, gazdák, papok, ügyvédek, tisztviselők: egyszóval a nemzetközi értekezletnek csaknem minden tagja más és más élethivatású, de egy dologban egyetértnek, hogy t. i. valamennyi egy eszmének, a szövetekezeti munkának lelkes barátja.

— Emléket az agyagfalvi réten. A székely emlék alap javára Gróf Antal és Angyal Mátyás rétmesterek 1—1 koronát adakoztak. Ezt hozzáadva az idáig befolyt 5389 korona 16 fillérhez, az alap összege tesz 5391 korona 16 fill. Fogadják a nemes szívű adakozók hazafias adományukért a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Székelyudvarhely, 1904. aug. hó 18. Ferenczi János, végrh. biz. pénztárnok.

— A bekárbolozott pocsolyát, mely a Csereutca végén levő hid alatt rontotta a levegőt, tegnap Szabó Domokos városgazda személyes felügyelete mellett eltávolították. Elismeréssel adózunk a tanács figyelméért s örvendünk, hogy többszöri felszólalásunknak a kívánt eredménye meg van.

— „Megverték a papot” címmel lapunk f. évi 67-ik számában, a „Különfélék” között egy rövidke közlemény jelent meg. Ezt helyreigazítandó, Ambrus Gergely szenterzsébeti községi bíró — aki a közleményben azzal volt gyanúsítva, hogy a papot ő verte volna meg — egy igen hosszadalmas cikkelyt küldött be hozzánk. Ezen cikkelyből az tűnik ki, hogy a szóban levő pap az ottani gör. kath. lelkész volt, akit azonban ő nem vert meg, hanem a pap azon kijelentése után, hogy „még bírót löttek meg s az övele is megtörténhetik”, a papnál levő megtöltött és felhuzva volt kétszövű fegyvert a csendőri járőr jelenlétében elkobozta és mint éjjeli csendzavarót, a papot hazautalta. Ezt pedig megverésnek minősíteni nem lehet. Mit is ilyen értelemben helyreigazítani, szükségesnek tartottunk olvasó közönségünk tájékoztatása végett és Ambrus Gergely községi bíró ur kérésére. Ezzel pedig az ügyet a magunk részéről befejezettek tekintjük, mert nem lehet hivatásunk egyházi, avagy polgári hatóságok elé tartozó és nem épen épületes dolgokat a nyilvánosság előtt tárgyalni.

— Tánciskolai tanfolyamot nyit Simkóvits József okl. táncitanító városunkban szeptember elején, a Budapest-szálló nagytermében. Ajánljuk közfigyelembe az előnyösen ismert táncitanítót.

— Halva talált aggyastyán. Id. Sebe Ferenc alsósófalvi lakos (78 éves) fűpásztort, aki az ottani közbirtokosság „Verőfény sorka” nevű havasán volt alkalmazva, e hét elején az erdőn halva találták. Az öreg még a hónap elején halászni ment a „Kis-ág” nevű patakra s akkor nyomtalanul eltűnt és most, hetek mulva — sok keresés kutatás után — találtak hullájára.

— Egy szolgálta azonnal felvétetik állandó alkalmazásra. Cím e lap kiadóhivatalában.

— Kidobott pénz — bármily csekélynek látszó is — csak az olyan hirdetésért fizetett összeg, amelyet igen korlátolt számu és nem érdekelt közönség olvas. Ellenben a „Székely-Udvarhely” apró és rendes hirdetései — melyeket hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap nemcsak Udvarhelyvármegye székhelyén s minden valamire való és számottevő községében, hanem az ország legtávolabbi részében is sok ezerezer olvasnak — a legolcsóbbak, mert feltétlenül eredményt biztosítók.

— **Ügyvédi iroda áthelyezése.** Dr. Pál Ernő ügyvéd irodáját a kőkereszt-térről Kossuth-utca 18. szám alá, saját házába helyezte át.

Gsarnok.

Találkozás

Kék volt az ég, fénylett a nap,
Dalolt egy kis madár-csapat.
Virágos kertben, fák között
Akkor láttam először őt.
A fény szemén korom setét,
A néma ajka is beszéd.
Ígéző rajt, ez is, az is —
Olyan szelid s mégis hamis.

És válnunk kellett: este lett,
Már csillag gyult a hegy felett.
S úgy fájt, hogy lankad a virág,
Mert nevet rá napvilág!
Csak annyit szóltam: ég vele!
Csak rám villámlott két szeme.
Csak reszketett a kéz kezen —
Csak álmatlan lett éjjelem.

Lányi Imre.

Törvénykezés.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járás-bíróság büntető osztályánál megtartott tárgyalások rendén Molnár István, Péter Imre és Molnár László kápolnásolárfalvi lakosokat súlyos testi-sértés vétségeért 14—14 napi fogházra és 20—20 K pb.; ifj. Ferenc István lengyelfalvi lakost ugyanazért 14 napi fogh. és 10 K pb.; Szegedi Lajosné Ilyés Borbála fenyédi lakost lopás vétségeért 21 napi fogházra ítélte a bíróság.

Közgazdaság.

Az élelmi cikkek nagyban árai a budapesti központi vásárcsarnokban.

(A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése a „Székely-Udvarhely” számára 1904. augusztus 26-ról.)

A piac élénk képet mutat, s különösen a gyümölcsfelétekben tettemések a hozatok. Baromfi-neműekben az áruk némileg javultak.

Tejtermékek irányzata szilárd.

Tojáspiacon az áruk folytonosan emelkedőben vannak s különösen a friss áru keresett.

Mai áruk:

Husneműk: marhahús 1.20—1.28 korona, helybeli borjúhús 1.12—1.20 korona, vidéki borjúhús 0.80—1.12 korona, sertéshús 1.—1.20 korona, szalonna friss 1.20—1.24 korona, szalonna, sózott 1.40—1.44 korona, szalonna, füstölt 1.44—1.52 korona, szalonna, olvasztani való 0.—0.—0. korona, hajtó 0.—0.—0. korona, sertésszár 0.—0.—0. korona. Bárány párja —0.—0.—0. korona, juh leszurva, bőr nélkül 0.—0.—0. korona.
Füstölthús (vidéki) kilogrammjára 1.28—1.60 korona, hazai sonka 1.80—2.—0.—0. korona, szalámi 3.60 korona, nyári 1.20—1.80.
Vad: nyul darabja 1.80—2.40 korona, fogoly 0.80—0.90 korona, fácán 3.—3.50 korona, szalónka —0.—0.—0. korona darabonként. Vad-díszó 70—90 fillér, őzhus —0.—0.—0. korona, szarvas és dánvad 80—84 fillér kilogrammként. Fenyvesmadár darabja —0.—0.—0. fillér. Őz 1.60—1.80 korona.

Baromfi-félék: élő tyúk 2.40—2.80 korona, rántani való csirke 1.20—1.40 korona, sütni való csirke 1.20—1.80 korona, kacsa, sovány 2.—2.80 korona, hizott 3.80—4.20 korona, lud, hizott 8.—12.00 korona, pulyka, sovány 0.—0.—0. korona, hizott 0.—0.—0. korona páronként. Idei liba darabja 0.—0.—0. korona, idej kacsá darabja 0.—0.—0. korona.
Vágott hizott liba 1.12—1.24 korona, vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1.20—1.30 korona kilogrammként.

Teavaj: (centrifugál) 2.20—2.40 korona, főzővaj 1.60—1.90 korona kilogrammként. Tehéntúró kilogrammjára 14—20 fillér.
Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 9.—10.—0.—0. korona, rózsza 8.—8.60 korona, fehér 0.—0.—0. korona száz métermázsánként. Hagyma 50 kl. zsákokban zsákkal együtt 4—8 K mm. Makói érett 14—15 K. Sárga répa 6—10 K. Petrezselyem 6—10 K. Zeller 100 drb. 2—3 korona. Borsó —0.—0.—0. fillér. Közép 0.—0.—0. K. Zöld bab mm. —0.—0.—0. K. Zöld paprika 100 darab 0.—0.—0. K. Idei fejes káposzta 100 drb 12—14 korona. Kalarabé —0.—0.—0. K 100 darabonként. Torma —0.—0.—0. fillér darabonként. Paradicsom —0.—0.—0. korona.

Gyümölcsfélék: Szőlő (nyári) 36—40 fillér kilogrammként. Alma, válogatott, elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Török-bálint stb.) 15—18 korona, másodrendű alma 10—12 korona, harmadrendű apró áru 0.—0.—0. korona métermázsánként. Körte, elsőrendű 26—30 korona, másodrendű 16—20 K mm. Ringló befőzni való 0—0 K. Mogyoró —0.—0.—0. K. dió —0.—0.—0. korona métermázsánként. Aszalt szilva —0.—0.—0. korona. Szilvaiz: —0.—0.—0. korona métermázsánként. Földi eper 0.—0.—0. korona kilójá. Sárga dinnye 100 drb 24—30 K. Görögdinnye 100 drb 28—40 korona. Őszi barack befőzni való —0.—0.—0. korona.

Déligyümölcs (gondosan átsomagolva, vidékre is ad rak-tárunk): Citrom 300-as 0.—0.—0. korona, 360-as —0.—0.—0. korona, narancs 160-as —0.—0.—0. korona, 200-as —0.—0.—0. korona, 300-as —0.—0.—0. korona, 360-as —0.—0.—0. korona, vérbélű 160-as —0.—0.—0. korona, 200-as —0.—0.—0. korona, 300-as —0.—0.—0. korona, mandarin 80-as —0.—0.—0. korona, 100-as —0.—0.—0. korona. Kosáraru —0.—0.—0. fillér kilogrammként.

Méz: pergett akác 60—70.—0.—0. korona, hárs .50—0.—0.60 korona. Kilogrammként, szárított gomba —0.—0.—0. korona kgként. Mák (kék) —0.—0.—0. fillér kilonként. Sajtok: Romadour 25 és 50 dekás téglákban 1.40—1.40 fillér, grói 1.40—0.—0. korona, juhsajt 0.—0.—0. korona emmenthal 0.—0.—0. korona, trappista 1.60 korona kilogrammként.

Tojás: Bácskai 68—70 korona, erdélyi apróbb áru 58—60 korona lánként (1440 drb.), apadt —0.—0.—0. korona. Meszes —0.—0.—0. korona.

Az őszi vetések ideje és sorrendje. A őszi vetendő magvak közül mindenesetre először a rozsot vetjük el és pedig szeptember első nap-

jaiban, mert a rozs csak ősszel bokrosodik s ha e tekintetben a késői vetés miatt elmaradt, azt tavasszal pótolni semmi esetre sem fogja. Azt se feledjük el, hogy a rozs ülepedett talajt kíván. Az alkalmazandó szuperfoszfátot vagy egyéb műtrágyát, tehát már az első szántás, rendszeren tarló buktatás után augusztus 20 ig okvetlenül szántjuk ki, hogy a talajnak legyen ideje megülepedni a vetés idejéig. Buzát már vehetünk meg nem ülepedett talajba is s ennek elvetésére van elég idő szeptember második felében, október elején is. Buza alá is — chilisalétromot kivéve — ősszel kell a műtrágyákat alkalmazni a vetőszántás előtt.

Szerkesztői üzenetek.

Gazda. A quarter, angol gabonaérték = 64 gallon, vagyis 290.78 liter; sulyban 28 angol kereskedelmi fontot jelent = 12.70 kilogramm.

Sz. L. Derzs. A székelykeresztúri állami tanító-képző intézetben a IV-ed éves növendékek osztály-vizsgálata folyó évi szeptember 1-én lesz.

M. K. H. A helybeli polgári leányiskolában az egész évi tandíj 20 K, beiratási díj 2 K, értesítő díja 2 K, összesen 24 korona. Ennek fele a beiratáskor, második fele pedig február elején fizetendő. Szegény sorsú, jó tanuló gyermekek tandíj elengedésben is részesülnek, ha a kir. tenfelügyelőhöz címzett kérésüket az igazgatónál beiratáskor átadják.

Vidéki szülő. Az irgalmas nővérek vezetése alatt álló helybeli róm. kath. leányiskolában az egész évi tandíj 8 korona, a beiratási díj 1 korona, melyből azonban tentával és krétával is ellátják az év folyamán a gyermekeket. Igen. Az V. osztály a polgári I-sóvel, a VI. osztály pedig ugyancsak a polgári leányiskola II. osztályával egyenlő képesítést nyújt. Így tehát felvételi vizsgáról szó sem lehet. Nyugodtan bizhatja az irgalmas nővérekre leánykáját. Páratlan szorgalommal, teljes hivatottsággal tanítanak és nevelnek.

Nyilt-tér*

— Rövid használat után nélkülözhetetlen. —
— Igen alkalmas utazásoknál. —
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —

Bizonyítvány kelt Bécsben,
1887. júl. 3-án.

Székely Kalodont

nélkülözhetetlen

fogtisztító-szer.

Elsőrangú hygienikusok elismerik, hogy egészségünk fentartásánál nem nélkülözhető a fogak és szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hárihatók el ez által ennél legsikeresebbnek bizonyul a „KALODONT”, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

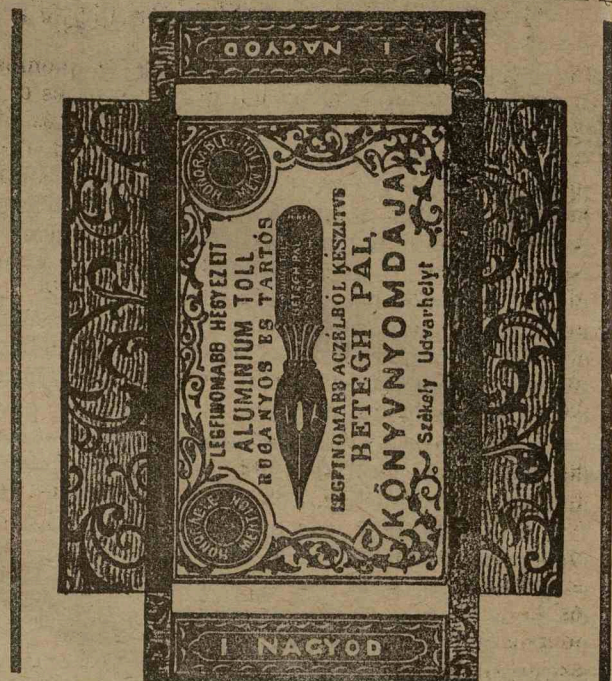
E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadónk.

Négy jármás ökröt felibe való telettérésre elfogadok. Cim e lap kiadónk hivatalában.

Polgári-leányiskolás tanulókat

elfogad teljes ellátásra, jutányos árért özv. Pál Jánosné, Kossuth-utca 35/b., az iskola átellenében.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi „Bőryanag beszerzési szövetkezet” felszámolás alatt felszámoló bizottsága közzéteszi, hogy az 1904. évi febr. hó 21-én tartott rendkívüli közgyűlés a szövetkezet felszámolását elhatározta s ezen határozatot a székelyudvarhelyi kir. törvényszék 1315—904. polg. szám alatt kelt végzésével jóváhagyta.

Felhívjuk tehát a szövetkezet hitelezőit, és az érdekelteket, hogy követeléseiket a jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hó alatt érvényesítsék.

Kelt Székelyudvarhely, 1904. aug. hó 25.
Bőryanag Beszerzési Szövetkezet felszámolás alatt.
Orbán Dénes, Szebeny Antal, Gyerkes Mihály,
Miklós Ferenc.

Teljesen érett

== hevesi görögdiénye ==

legjutányosabb árban

Gál János utóda fűszerkereskedésében Székely-udvarhelyt kapható.

Tüzifa szükséglet.

A helybeli róm. kath. főgimnázium és kapcsolatos internátus a finevelő intézet részére 500 köbméter **tüzifa** szükséges. A tüzifa lehet bükk-és gyertyánfa. Akik ennek szállítását vállalni akarják, zárt ajánlataikat **folyó évi szeptember hó 10-ig** adhatják be a főgimnázium igazgatóságához 100 korona óvadék melléklésével.

A szállítást bármikor megkezdhetik, de november hó 20 ig be kell fejezni.

Az igazgatóság.

Antracén írótenta

legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-papír-, író- és rajzszerekkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt kapható) Ezen kintű tonta a tollból könnyen sötétkéken folyik, csak hamar megfektetik és a tollat nem rontja. Rendes írás és másoláshoz egyformán kiválóan használható! Ismét eladónknak rendkívüli kedvezmény.

Schicht-szappan

„szarvas”

vagy

„kulcs”

Jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolesőbb scappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!!

Benedek, Nagy és Konrad

első székely cipőraktára Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. alatt.
Dus választék csinos és tartós cipőkben!
Mérték utáni megrendelések pontos kivitele. „Fredin” cipőkenőcs kapható. Egy doboz 60 fillér.

Petőfi összes költeményei 1 és 2 koronás diszkókészekben Magyar és Olcsó Könyvtár sorozatai; óvodás és iskolai táskák nagy választékban **Betegh Pál** könyvkereskedésében Kossuth utca 15. sz. alatt kaphatók.

Egy javított fedeles kocsi teljesen jó állapotban eladó **Dávid Gergely** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. — teletösség és jótállás mellett. Ócska kocsikat becsereél s készít újakat és elvállal mindennemű javítást a legjutányosabb árért.

Eladó ház.

Székelyudvarhelyt, az Árpád-utcában, **Szorger Irma** tulajdonát képező köház, mely 5 szoba, 1 konyha, kamara és melléképületekből áll és külön udvarral bir — **örök áron eladó.** Eladási ára **9000 korona.** Levél útján, vagy személyesen értekezni lehet a tulajdonosnőnél **Marosvásárhelyt, Régi-kórház-utca 15. szám** alatt.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Ruggyanta-bélyegzők kaphatók és — pontos kivitelért felelőség mellett — megrendelhetők: **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Fűszer, porcellán- és üvegkereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borviz!
— Üvegenként csak 6 fillér. —
Ezen természetes ásványvizet kitünő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gümőkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epekészítés rendeltenségeiben, az epekövek eltakarítását szembe-tűnően könnyíti, a bélhurut minden nemében, a nyálkás aranyérben, hasszervi dugulásokban, húgykő képződéseiben, mézes húgyárban, görvél- és mirigydagokban, angolkóros esontlagyulás- és sorvadásokban. — A legkitünőbb tündítő ital, borral vegyítve páratlan! — Hetenkint háromszor friss töltés! — Raktár: **SZENTPÉTERY GERGELYNÉL,** Székelyudvarhelyt.

Kérem a cőgre figyelni!

Faeladási hirdetmény.

Oroszhegyen (Udvarhelyvármegye) **Tamás Pál** utódai — 244 ho'd területű — erdejében levő összes bükk, mely 26352 m³ müfára és 39528 m³ tűzifára becsültetett, **szeptember hó 4-én d. e. 10 órakor** Oroszhegy község házána! megtartandó nyilvános árverésen eladatik. Kikialtási ár 14493 K 60 fillér. Oroszhegy, 1904. aug. 18.

Özv. **Tamás Pálné,**
Tamás György gyámok.

Koresma-haszonbéri hirdetés.

Felsőboldogasszonyfalva község koresmaházát 1905., 1906. és 1907. évre **folyó évi szeptember hó 3-án délelőtt 8 órakor** nyilvános árverésen haszonbérbe ki fogja adni. Az árverezési feltételek a felsőboldogasz-

szonyfalvi körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felsőboldogasszonyfalva, 1904. aug. 18.
Biró Ferenc, k. főbíró.
Ferenczy Lajos, körjegyző.

Árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a temesvári kir. törvényszéknek 1902. évi 11515—p. sz. végzése következtében Dr Fáy Ignác ügyvéd által képviselt Budai Vilmos temesvári cég javára Bartha Andor bardoczi lakos ellen 209 K s járuléka! erejéig 1902. évi július hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1600 K-ra becsült követező ingóságok, u. m: 10 tehén nyilvános árverésen eladotnak.
Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1902. évi V. 358/1. sz. végzése folytán 209 K tőkekövetelés és ennek váltódíj és eddig összesen 36 korona 82 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Bardoczon alperesnél leendő eszközésére **1904 évi szeptember hó 10-ik napjának d. e. 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett in-

góságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és feltűfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklánd, 1904. évi aug. hó 14. napján.
POLLÁK IGNÁC, kir. bír. végrehajtó.

Olcso
csemege szőlő
kapható
Szél Géza üzletében
Székelykereszturt.
Egy kosár bérmentve 3 K 60 fillér.

Mérgmentes.

FUCHSOL

Szabadalmazva 1216. sz.

„Fuchsol“ kipusztítja az összes rágóállatokat és pedig: **patkányokat, házi- és mezei egereket,** emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.
„Fuchsol“ kipusztítja az összes **férgereket,** u. m. **poloskát, bolhát, svábbogarakat, molyt** stb. a fajzattal együtt.
„Fuchsol“ nem **általános szer,** hanem minden állatnem részére **külön szer** léteznek.

Kapható vidéki városokban, gyógyszerészeknél, fűszerkereskedőknél és

Ujházy Árpád és társai
vegyészeti laboratoriumában Pozsonyban.

Egyedüli elárusító Székelyudvarhely város és vidéke részére: **Solyomossy János** ur gyógyszerháza Székelyudvarhelyt.

Betegh Pál

könyv-, papir-, író- és rajzszekereskedésében (Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 15.) **tulhalmozott raktár miatt kaphatók:**

Mélyen leszállított árak!

EMLÉK-ALBUMOK fényképekhez és levelező-lapokhoz legolcsóbb árban.
GYERMEKEKNEK remek képes- és meséskönyvek leszállított áron.
HELYI ÉS MŰVÉSI LEVELEZŐ-LAPOK dus választékban.
HEGEDÜK, okarinák, hegeduvonók, hurrok és más fűszerelések elsőrendű gyárakból.
KINAI DISZ- és kézi legyezők változatos kiállításban.
ÉNEK- ÉS IMAKÖNYVEK különböző vallásfelekezeti hívek számára.
IFJUSÁGI IRATOK a legjelesebb íróktól nagy választékban.
PALLAS NAGY LEXIKONA — tíz első kötete — mélyen leszállított árban.
DERZSI ÉLET-KÖNYVE, mint állandó házi-orvos. — Legbiztosabb gyógymód, mely szerint az eddig gyógyíthatatlan betegségek is házilag feltétlenül és ingyenesen gyógyíthatók. Elsőrendű orvosi véleményre az EMKE. népkönyvtárai számára 100 példányt elfogadott. Bolti ára 3 K, most csak 2 korona.
A „KEGYELET OSZLOPA“. Irta Bod Károly. — Tizenegy halotti ima, kilenc temetési beszéd különböző alkalmakra. Bolti ára 2 K 20 fillér, most 1 K 60 fillér.
PÁLFY LAJOS: „Okszerű méhészet kézikönyve kérdések és feleletekben.“ — Szöveg közé nyomtatott ábrákkal; ára 1 korona.

DEMETER DÉNES: „Konfirmációi Emlék“, diszes képekkel. Az unitárius egyház Képvisele Tanácsának ajánlásával, ára fűzve 60 fillér, kötve 80 fillér.
TARCSAFALVI ALBERT: „Tört sugarak“ és „Székely hangok“. Mély érzésű versek. Megérdemlik, hogy mennél többen megismerkedjenek velük — mondja Benedek Elek. — Bolti ár 2 K 40 fillér, most 1 korona.
FELIX: „Buddhista Káté“. Regény egy kötetben. Bolti ára 3 K, most 1 korona.
„UJ VERSEK“. Zempléni Árpád újabb költeményei. Negyedik kiadás, ára 1 K.
PÉTERFI TAMÁS tősgyökeres székely írónk, az újabb kor egyik kedvelt írója: „Székelyföldről“, „Fenyőváry Ibolyka“ és „Paraszt dráma“ című beszélei, regéi, góbéságai és eredeti székely regényeinek leszállított ára 1—1 K.
NÉMETH SÁNDOR: „Keresztén Erkölcs-tan kérdések- és feleletekben“. Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye elfogadott tankönyve, ára kötve 30 fillér.
TOLLKÉSEK a legkülönbözőbb kivitelben.
PÉNYTÁRCÁK, női finom bőr kiegészítők, pénzes erszények, divatos óra- és nyakláncok, zsebtűkrök nagy raktára.
TÁRCANAPTÁRAK legfinomabb bőrkötésben mesés olcsó árakban.
SZIVAR- és SZIVARKATÁRCÁK, dohány-szelencék és tárcák, bőr- és ujezüstből leszállított árak mellett, legnagyobb választékban.

Mélyen leszállított árak!

Ajándék könyvek legdusabb raktára!

— Kérje mindenütt a magyar gyártmányu Müller-féle (minden fajtájú) tentát, tust, pezsétviaszot és aquarell festéket.

A jó magyar

konyhák ételeit tárgyalja s világos és érthető példáival nélkülözhetőt teszi a tapasztaltabb — tehát okvetlen nagyobb áldozattal járó — szakácsné segédkezését Székula Teréz „Szegedi új Szakácskönyve”, melyben az étkek leírása több, mint egyezer szám alatt van ismertetve. A jó ételeknek olcsón való előállítására tanítja a magyar gazdasszonyokat. Magában foglalja ezen kívül a legkiválóbb sütemények, befőttök készítését s a konyhaművészet minden ágában pontos utasításokat ad. A 436 oldal terjedelmű, kemény táblába kötött könyv ára pedig csupán 3 korona s kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.

Őszi trágázáshoz

Thomas-salakliszt

helyesen alkalmazva, minden növénynek a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körut 3.,
a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H.,
Berlin, magyarországi vezérképviselője.
Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzár-
ral s tartalomjelzéssel van ellátva!

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

ÖNTANULÁSI CIMBALOM-ISKOLA!!!

Minden cimbalom-kedvelő használja a Kovács-féle öntanulási-iskolát, melyből mindazok, kik olvasni tudnak, magányosan, tanító nélkül sajátítják el a cimbalom-játékot és a hangjegy ismeretét — olyannyira, hogy ezután már bármely kottából tökéletesen játszik a tanuló. Az iskola 10 leckét, 10 rajtot és a legújabb 50 magyar népdalt tartalmazza. Jóakarattal figyelemztetem azonban a mélyen t. cimbalom-kedvelő közönséget, hogy iskolám a legcélravezetőbb, a legújabb módszert és szakmú, ne tévessze össze tehát más és nem szakemberek alkottásával. A kétszeres költség megkímélése céljából említem újból, hogy egyedüli, valódi öntanulási cimbalom-iskola csakis a Kovács János-féle. — Ára 10 korona. — Kapható a szerzőnél: Kovács János, okl. cimbalom-tanárml Budapest, Erzsébet-körut 5-ik szám.

Két uri-leányt

vagy fiatal uri fiút felfogadok teljes ellátásra, mosattással, külön szobában, kellő felügyelettel, egyenkint havi 50 korona fizetésért. Lakás minden iskolához közel, a központban van. Tisztelettel:

Nagysolymosi Koncz Ármin

gyógyszerész,
Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér (Régi főpiac-tér.)

Irnokot keresek

szép írással, aki lehetőleg németül is tudjon írni és olvasni.

Kereskedelmi képzettséggel bírók s irodákban már alkalmazva voltakra reflektálok.

Személyesen jelentkezők is hozzák magukkal írásba foglalt, eddigi foglalkozásukat leíró, fizetési igényüket tartalmazó — ajánkozásaikat.

Irni, olvasni s számolni

tudó nő, a városban helyi és személyi ismeretekkel bíró, a szóda-víz gyártásához és kihordásához alkalmazandó s üzleti érzékkel bíró iparos, vagy más egyént keresek.

Ajánkozásuk szintén a fent irt módon történjék.

Koncz Ármin.

Eladó szálloda és kerthelyiség.

Székelyudvarhelyt, a Hungaria szálloda és kerthelyiség (Koronkay-féle) teljes vendéglői felszereléssel együtt eladó. Értekezhetni: Dr Solymossy Lajos tulajdonossal.

Mindenütt, minden gyógyszertárban kapható. Otthon, valamint utazás alkalmával nélkülözhetetlen szer a

Thierry gyógyszerész balsama

mindenütt ismeretes, mindenhol elismerték.

Rossz emésztésnél és ennek mellékjelenségeinél a leghathatósabb, mint főlbfőgés, gyomorgörcs, étvágytalanság, katarrius, gyuladások, gyengeség, fölfúvódás stb.

Görcs- és fájdalomcsillapító, köhögést megszüntető, nyálkoldó és tisztító.

Legkisebb postaküld. 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 korona költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 korona költségmentesen.

A raktárak kicsinyben 1 kis üveget 30 fillérért, duplaüveget 60 fillérért árusítanak.

Tessék az egyedüli és egyetlen törvényesen védett zöld apácavédjegyre „Ich dien” ügyelni. Egyedül valódi. — Ezen védjegy utánzása és forgalombahozatala, valamint más törvényesen meg nem engedett, ismételés nincs megengedve s az ily forgalomba nem hozható balsamvédjegy törvényesen üldözötték.

Thierry A. gyógyszerész Centifoliakenőcse

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY in PREGRADA

fájdalomcsillapító, puhító feloldó, húzó, gyógyító stb. — 3.00 korona franko. A raktárakban kicsinyben 1.20 korona tégelyenkint.

Központi raktár Budapest Török J. gyógytára, dr Egger Leo gyógytára, Vértes gyógyszerészár Lugos. Közvetlen megrendelések így címzendők:

Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohits-Sauerbrunn.

Ha az összeg előre beutalodik, egy a küldemény egy nappal előbb érkezik meg, mint utánvételt és elesnek az utánvételi költségek, azért ajánlatos az összeget azonnal küldeni és a postautalvány szelvényén megtenni a rendelést és pontos címet írni.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

Alapított: 1865.

női- és férfi divatruházása Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. Gyors és pontos kiszolgálás!

Alapított: 1865.

Üzletemet az eddigi helyiség jobb szárnyába helyeztem át!

Együttal a n. é. közönség igényeinek megfelelőleg tetemesen megnagyobbítottam és dusan fölszereltem mindennemű női- és férfi divatárakkal.

Férfi- és iskolai fiugyermek kész öltönyökben nagy választék, legolcsóbb árak!

Tavaszi és nyári divatcikkék dus raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítetése elsősorrendű műtermekben! o o o

Menyasszonyi o kelengyék nagy választékban! o

Állandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!

Legnagyobb o raktár férfi és fiu ruháknak való postókban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségekben! o o

Férfi és fiu készruhák áruháza. Ezen ágban a legvégéig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoroltakra fölhívni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermek cipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban! o o

Csinos női- és férfi sport, tennis és torna-cipők dus választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

Uti bőröndök és kézi-táskák. o o